Heyermans' Camera

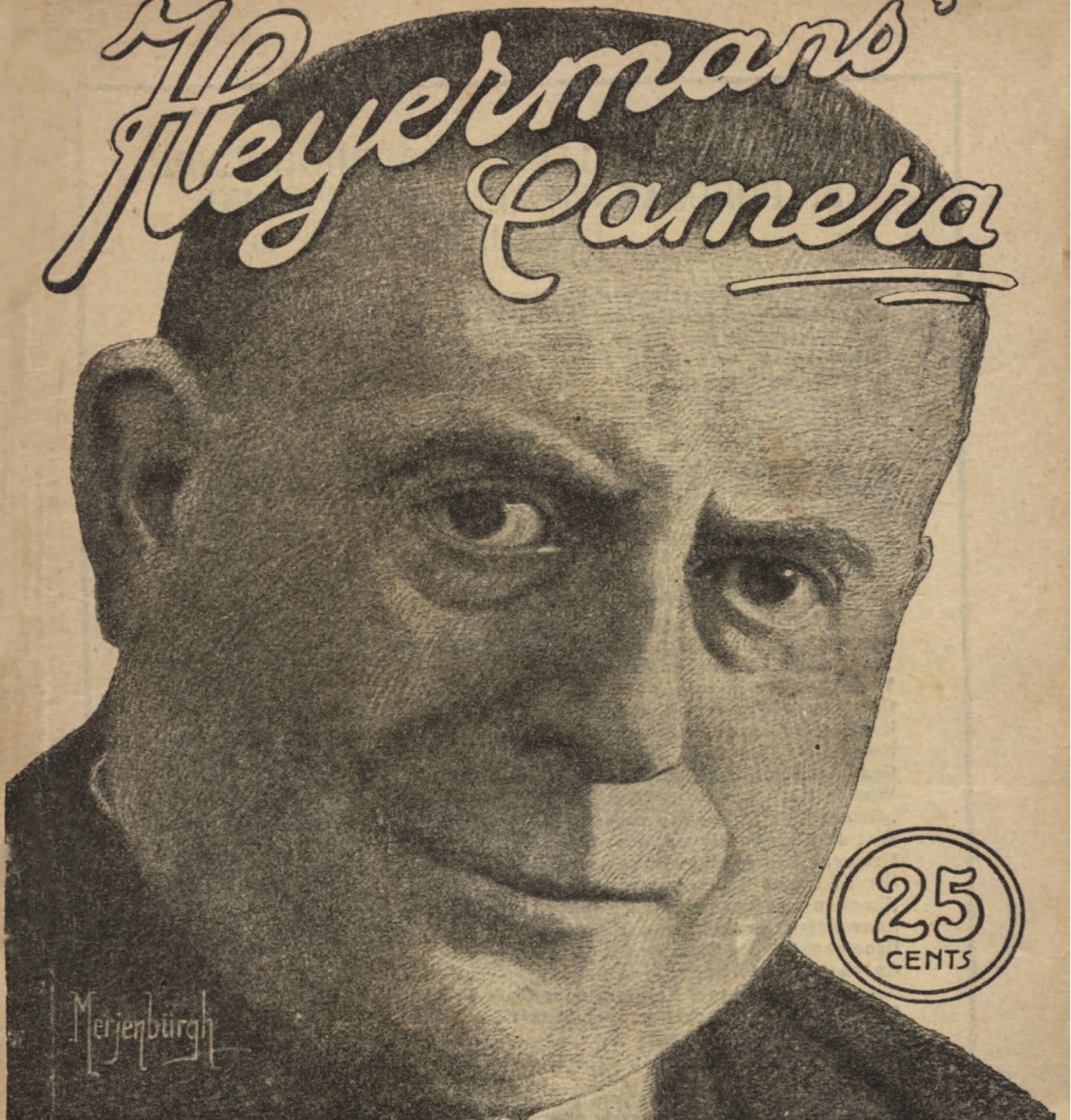

25 CENTS

Dodinette

Levensschetsen

DOOR

HERMAN HEIJERMANS Jr.

(S. FALKLAND)

N.V. A.W. Segboer's Uitgevers-Mij. Den Haag.

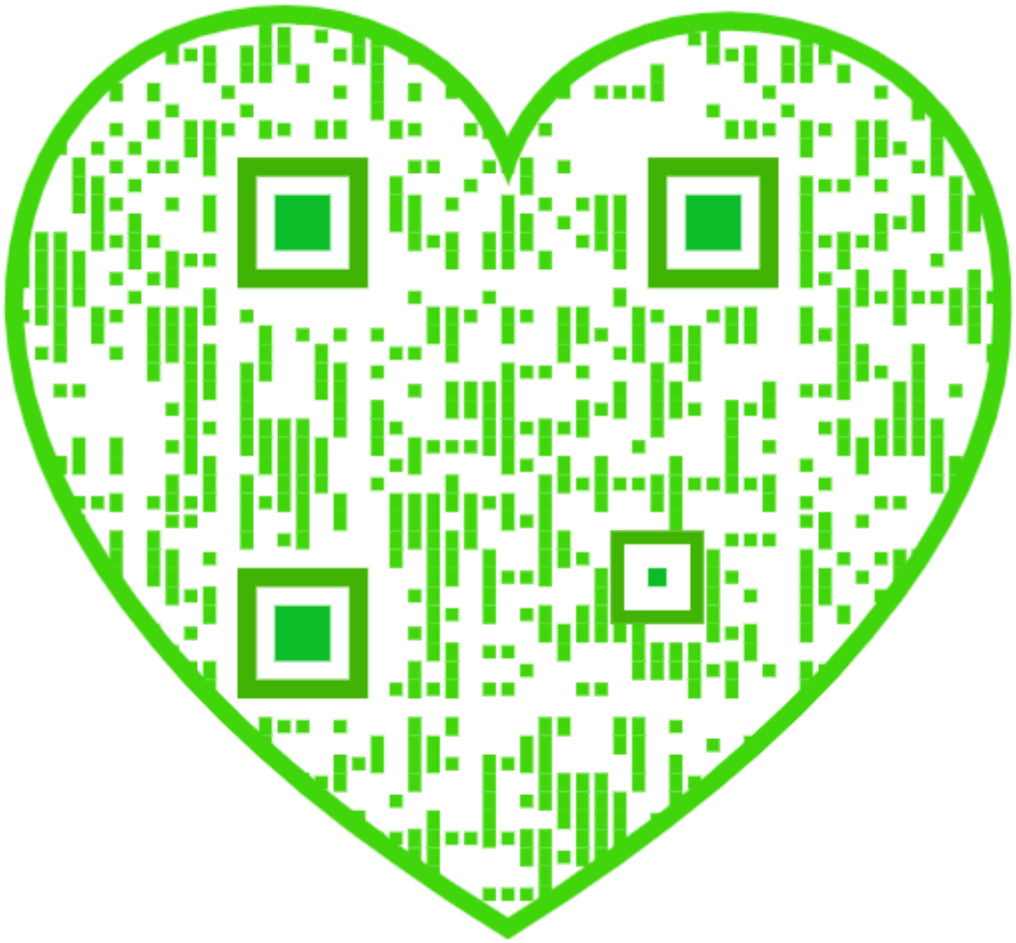

SERIE VERMAKELIJKE, ONDERHOUDENDE EN POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE BOEKJES.

Twaalf Gezelschapspelen met Kaarten, door C. Bend . . . . . 35 cents
Uw toekomst uit getallen lezen, door Magda . . . . . 60 „
Goochelkunstjes met papier, door Dolf Kramers . . . . . 60 „
Minne-Orakel, door Dorrie . . . . . 60 „
Droomen en Visioenen, door Thérèse Mooy . . . . . 60 „
Wat het gezicht zegt, door Magda . . . . . 60 „
Wat een huisvrouw weten moet, door M. Kroesen Abink . . . . . 60 „
Buikspreken, door Wim Thiange . . . . . 60 „
Gezelschapsspelen voor Jong en Oud, door Truus du Graud . . . 60 „
Hypnotisme, door Stephan Martin . . . . . 60 „
Billardtrucs, door Practicus . . . . . 60 „
Silhouetten, (Handschaduwbeelden) van Pim . . . . . 75 „
De Salon-Artist, door Kees Manning . . . . . 75 „
Dansen en hoe het te doen, door Tine van Aalst . . . . . 75 „
De Amateur-Boeienkoning, door Gordanius . . . . . 75 „
Goochelkunstjes voor Iedereen, door Han de Lange . . . . . 75 „
Nieuwe Kunstjes met Horloges, Ringen, Zakdoeken en Vlaggen, door Dik van Dongen . . . . . 75 „
Wonderen der Chemie, door Piet van der Sluys . . . . . 75 „
Goochelkunstjes voor Kamer en Tooneel, Cees de Rooy . . . . . 75 „
Kunstjes en Puzzles met Vragen en Antwoorden, door Jan Vermeers 75 „
Kunstjes met Kaarten en eenvoudige Hulpmiddelen, door Jo de Brie 75 „
Goochelen met geld, door Kees Lagooy . . . . . 75 „
Wat de Hand zegt, door Magda . . . . . 75 „
„Getapt Zijn", Etiquette voor Dames en Heeren, door J. van Mars 75 „
Wat de Kaarten zeggen, door Magda . . . . . 75 „
Gemeenschap met het Hiernamaals, door William T. Stead . . . . 75 „
Uw Toekomst Weten?, door May Amend . . . . . 90 „
Kunstjes met kaarten zonder Hulpmiddelen, door Jim Adé . . . . 90 „
Eenvoudige Goocheltoeren die ieder doen kan, door Ben van Raalt 90 „
Droomboek, door Chris de Lee . . . . . 90 „
Goochelen in de Huiskamer, door Han de Lange . . . . . 90 „
Nieuwe Kunstjes met Kaarten, door Chris de Veine . . . . . 90 „
Graphologie (Handschriftkunde), door G. de Waart . . . . . 90 „
Droomlexicon, door Magda . . . . . 90 „
Contract- en Royal Auction Bridge, door C. Bend . . . . . f 1.50

Ieder werkje is voorzien van een pakkende in twee kleuren gedrukte omslagteekening en zijn verkrijgbaar in elken Boekhandel, aan alle stads-kiosken en na ontvangst van post-wissel (of giro No. 70927) bij

N.V. A. W. SEGBOER'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
's-GRAVENHAGE.

DODINETTE

DODINETTE

LEVENSSCHETS

DOOR

HERMAN HEIJERMANS JR.

N. V. A. W. SEGBOER'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
'S GRAVENHAGE

I

'n Paar weken, na 't overlijden van 'r zuster, die al die jaren 't Pension met 'r samen had gedreven, was de weduwe kleintjes, benepen, bijna verlegen-van-gebaar en geraasmakend-van-ongewone-gedweeheid geweest. Je miste de schelle stem in 't benedenportaal, de ingehouden ruzie met groenteboer en waschbaas, 't sappig krakeelen met 't mager handstoffertje, dat de besognes voor twee- en driehoog moest doen en tegen etenstijd met 'n paar schriel-belegde boterhammen naar huis werd gezonden — je miste de flets-loerende oogen onder de grijzig-warrende haren, als 'r met één wimperbeweeg werd getaxeerd of de worst van de ontbijttafel e r g slonk en hoe groot 't grotje in de glad-gestreken laag van 't botervlootje was geworden — je miste dat en zooveel meer van 't piender, kittig, verdord wijfje, dat van geen vermoeienis scheen te weten, voor dag en dauw bij de hand was, schoonmaakte, zeepte, kudderde, kookte, drensde, babbelde, en 'r fossiel beetje leven evenwichtig leek ingesponnen te hebben in 't huisje aan de gracht, 't verveloos, uitgewoond bovenhuis, dat ze alleen 's Zondags en dan nog wèl-ongerust voor 'n paar uur verliet voor 'r hurten en haasten naar de kerk. Als je van je werk in de stad thuis kwam, zat ze in de keuken of in 'r optrekje. Ze leefde als in 'n dompig kooitje, trippelend van stok naar stok en zuinig met de zaadjes van den etensbak. Ze had voor horizon de „boekjes" van twee- en driehoog, 'r weduwe-pensioentje, 'r contrôle van den gasmuntmeter, 'r bereke-

ninkjes om méé te bikken van de klieken der „pensiongasten", 'r krantje, 'r asthmatieke zuster en 'r poes. Van wat er verder in den tuimel der werelddingen bestond, gistte, geboren werd en verging, had ze geen besef. Ze was 'n futteloos kamerplantje, dat 't met z'n gelig-doorroeste bladnerven tegen den tamsten natuurwind zou hebben afgelegd — ze slobberde als opperste levenslievigheid en weelde matig-doorsuikerde kommetjes koffie en knikkebolde dan zoetjes in bij de krant, toch met klaar-wakkere aandacht voor 't kieren van 'n pensiondeur of 't kraken van 'n traptree.

Twee volle weken na 't plots overlijden van de zustersloof, die van háár had bestaan, bleef ze bleekjes, afwezig, niet lettend op 't dagmeisje, niet grommend over ditjes en datjes, niet nasnuffelend in de kasten, niet kijverig, niet redderend in keuken en gangen. De deur van 't optrekje, dat anders als spion voor 't heele bovenhuis diende, dat 'r „portiersloge" was, bleef driekwart-op-'n-kier. Ze sufte en zat met slapjes-genepen oogen.

Dan, ineens, zonder overgang, ontwaakte ze. Je hoorde 'r bedrijvig boven, benee. Ze dong weer af bij den botboer. Ze sloeg de keuken vol zeurderig lawaai. Ze rammelde met 't vaatwerk, plaste en schrobde. Ze kwebbelde met de meid en praatte met de poes. En — tóén kwam de gebeurtenis...

„Meneer," zei ze op 'n morgen en ze had witte zenuwweefsels om den spitsen neus: „... 'k heb nóú benejen u 'n man en 'n vrouw, die allebei gek zijn..."

„Weer nieuwe buren," vroeg je als gerangeerd oudpensiongast met „bezigheden buitenshuis" maar met weet van de dingen er-binnen: „... wéér?"

Niet vele lieden hielden 't láng uit bij 't aal-gladde menschje met de grijpgebaartjes en 't geduldig plukhansend gedoe...

„Weer... weer," verdedigde ze zich in fel-oplevend, maar toch weer dadelijk inzinkend verzet: „... ken ik 'r voor as je op je achterste beenen mot staan om 'r niet

in te vliegen?... Krijg 'k nog geen centen van...? Maar, die 'k nóú in de voorkamer heb zijn allebei stapel..."

„Ach kom..."

„Werachtig... Zoo simpel hè-'k 'n man èn vrouw nog nooit gezien!"

„Ach kom," zette 'k opnieuw in — 'k had èn hem èn haar al 'n paar maal ontmoet, eens in den schemer van den benedenkorridor, eens op 't bordes in den soepelen zonneglans van 'n voorjaarsmiddag — en je had de vluchtige herinnering behouden aan 'n slank, welverzorgd mannelichaam met 'n hoog-zijden hoed, die 'r bij paste, die wel de dracht van elken dag moest zijn en aan 'n jong-bleeke, elegante, opvallend-mondaine vrouw. Op 't bordes hadden ze als beschaafde menschen gegroet, en je had bij jezelf overwogen dat 't vreemdelingen moesten zijn, die in de overvolle hotels geen onderdak hadden gevonden en nu ook 't geworstel ondergingen met 't „boekje" van 'n in zorgjes vegeteerende kamerverhuurster op 'n Amsterdamsche gracht.

„U zal nooit rajen," zei de weduwe, prettig van attentie voor 't voorzichtig schrapen van 't mes, dat boter òf buk òf planta langs de kleffe bulten van 't heenmijmerend kadetje streek: „...u raait nooit w a t ze uithalen..."

„Nee. 'k Ben niet sterk in rajen," knikte 'k en lei met taktvol gebaar 't bovenste teeder-wasemend schijfje Leidsche, dat 'r gistermorgen ook op gerust had, terzij voor den opvolger van 't ontbijt, hetzij op dezelfde étageachter, hetzij op de beneden-étage-voor: „wat halen ze uit?"

„D'r is gister 'n kinderjurkie bezorgd... Nou?"

„Nou?" vroeg 'k in geduldige echo, en de doorschijnende thee dampte de tuit met 'r safraan-perkamenten spinneweb uit.

„En gisteravond het ze 'n uur lang liedjes bij 't bed in de achterkamer zitten zingen... Nou?"

„Nou?" herhaalde 'k, nog heelemaal niet i n 't geval.

„En vanmorrege toen 'k de post boven bracht, zat ze 'r mee in 'r nachtpon voor 't raam en voerde melkpap as 'n idioot... Nou?"

Ze zweeg als in 'n stemmingstuk en keek me aan. Ja-ja knikkend, zonder begrip van de situatie, lei 'k 't transpireerend halve maantje van de kaas op den rand van 't bord en hapte. De weduwe, getergd door m'n wormstekig bevattingsvermogen, ratelde nu aan een stuk...

„'n Kinderjurkie... Liedjeszingen, da-je hersens 'r zeer van doen... Pap voeren 's morgens om acht... En niet anders eten as met d r i e stoelen om de tafel... En d'r lekkers voor inslaan... En d'r gesprekken... Hij zeit: „My little darling!"... Zij zeit: „My sweetheart!" en loopt 'r mee op en neer door de kamer... D'r zitten 'r in Meerenberg wijzer!... En weet u wat ze me daarnet zeit?... D'r mot voor drie gedekt worden!... Drie borden... Drie vorken... Drie messen... Drie lepels... Ik zeg: mevrouw 't heb me prijs voor twee gerekend... Toen zeit zij: dan mot u maar extra opschrijven... Nou?... Nou?... ik vraag enkel: nou?!..."

„Menschlief," zei 'k suffig — 't komt me soms voor dat 't denken 'n ding is dat op 'n bloemknop gelijkt: 's morgens potdicht en vol-weelderig open tegen den avond: „... vind je 't zoo'n mirakel, dat getrouwde lieden d'r kind verzorgen?"

„Maar Heer-in-de-Hemel!" kwam ze haast hartstochtelijk los en in 'r oogen dijdde 'n vernietigende minachting voor zooveel langzaam begrijpen: „... 't is geen kind... 't Is 'n angekleede pop!"

„'n Pop?... Voert ze 'n pop melkpap?" vroeg 'k glimlachend-ongeloovig.

„Dat is 't 'm juist," ratelde 't snoekemondje van de weduwe: „... ze galmt 'n uur lang wiegeliedjes bij 'n pop... Ze koopt 'n jurk voor 'n pop!... Ze brengt

chocola mee voor 'n pop!... Ze dekt voor 'n pop!... Ze zit in d'r nachtpon met de pop op 'r schoot!... Ze proeft of de pap niet te warm is voor de pop!... Ze loopt 'r mee in d'r armen!... En bij dat meer-as-krankzinnige voor 'n vrouw op die leeftijd, zit de man toe te kijken en noemt de pop „My little darling!"... En wat de deur dicht doet: nou wil ze ineens dat 'k voor drie zal dekken!... Zijn ze stapel, die twee?... Benne ze rijp voor 't dolhuis, hij en zij?..."

Thans je sterk-riekend eitje pellend, keek je met auteursgepeins voor je uit. En omdat 'n auteur 'n tijds- of mode-verschijnsel met veel lieve, zekere, met glimlachjes weggedoezelde, zelden overschuimende, maar altijd latente zelfbewustheid en zelfoverschatting is, bracht je de historie als 'n handig detective in roman-aangelegenheden thuis. 'n Huwelijksverwikkeling... 'n Herinnering aan 'n gestorven kind... 'n Pop, die op dàt kind geleek... 'n Pathologisch geval van ouderverdriet... Iets van sentimentaliteit en hyper-gevoeligheid... Prachtnovelle voor 'n lang-doode literatuurperiode...

„'k Zou," meende je wijs, en in je superioriteit bekeek je glimlachend de hospita, die voor je ontbijttafel stond met 'n onthutsing op 'r gezicht of 'r minstens 'n inbraak met moord naastan plaats had gehad: „..'k zou me 'r niet zoo druk om maken... Ik heb 't bij menschen gezien, dat ze jaren en jaren 'n handschoen of 'n stuk speelgoed of 'n stoel van 'n dóóde als 'n heilig aandenken bewaarden... Die van benejen zullen ook zoo iets hebben... En dat moet je 'n beetje „aardig" behandelen, mevrouw..."

„Nee hoor," ontkende ze: „die zijn gek, zoo zeker as tweemaal twee vier... Want ze het de pop eerst gekocht nà 't overlijjen van me zuster — na 't overlijjen... 't Is 'n splinternieuwe..."

Je zat weer alleen voor je ontbijt en las je krant.

'r Was 'n onnoozel ding an je verteld, dat je amper interesseerde en dat je zoo vlug ontglipte als je 't gehoord had. Beneden je leefden 'n paar menschen, die wat mal deden, zooals anderen op hun manier. Dat was hun zaak. 't Ging je niet aan. De een — 'n doddig hondje, 'n tweede 'n beeld van 'n poes, 'n derde 'n goudvisschenkom, 'n vierde 'n brok van 'n tuintje, 'n vijfde 'n rammelende piano... 'n Ieder had zoo 't een of ander bijzonder liefhebberijtje in de groote stad, waaruit de Natuur weg was gemetseld, geplaveid en getimmerd. Je dee zelf an ethische en esthetische, in den grond waardelooze, buitelingen van 'n jongmaatje...

Toch — burengebabbel, praatjes en laster hebben niet te versmaden allervoortreffelijkste qualiteiten — lette je, of je wou of niet, scherper op, als je den heer met den hoogen hoed en de jong-bleeke, elegante vrouw binnenshuis of op straat passeerde. Hij had 'n intelligent gezicht — zij, met diepliggende, zwarte oogen, leek in 'r mondain wandelkostuum, met de kleine, hooggehakte laarsjes, 'n broeikas-vrouwtje, onhollandsch, fragiel, fijn-kinderlijk. Ze vielen alleen op door 'n positief cachet in hun kleeding en door 'n distinctie, die aan 't asfalt van 'n buitenlandsche wereldstad herinnerde. Eens, in 'n koffiehuis zat je dicht bij ze aan de leestafel. Ze praatten met gretige belangstelling over de berichten van den oorlog. Hij las, zij las, en als ze iets prikkelends hadden gevonden, wezen ze 't mekaar aan, en babbelden er over opgewonden, nerveus, soms met 'n Engelsch accent. Je nam geen notitie van ze, had niet de minste behoefte je weggedoken leesuurtje te verstoren, dacht enkel voor jezelf: wàt was 'r toch weer met 'n pop, waarvan de weduwe vertelde?...

Dan op 'n laten avond, op je toffels de trap afwippend, om te zien of de hospita nog bij de hand was, moest je voorbij de deur van de benedenburen.

Die stond aan, opengekierd door de tocht van benee. En zonder de flauwste bedoeling af te neuzen, was je ineens in 'n vreemd, pijnlijk aandoend intérieur. Raak in 't licht van de hanglamp zat 't jonge vrouwtje, de oogen gesloten, bizar-bleek, 'n wassen gezichtje met zwart-donse wimpers, teer-donkre wenkbrauwen en om de slapen heenwiggend fluweel getint haar. Op 'r schoot, gestut door 'n marmerbleek handje, leunde 'n prachtpop, zoo groot en robust als 'n tweejarig kind. 't Vlasblond van 't poppehoofd lei tegen de zwarte haarstreng van 't vrouwtje — de zot-gezonde poppewangen vloekten bij 't kleurloos menschegelaat — de poppe-oogen, glanzig en zwaar, keken in starre onbeweeglijkheid naar 't gekwijn van de lampekap. Op 't tafelzeil, keurig gevouwen, was 'n fleurig hoopje poppe-kleeren, 'n blauwe jurk, 'n rok met kant, 'n strooien hoed met bloemen, 'n koddig-kleuterige broek, 'n paar lakschoenen en 'n stel à jour gewerkte kousen. Daarnaast stond 'n poppe-waschkom, 'n poppe-tandborstel, 'n bakje met poppe-spons en poppe-zeep. Pop zelf, in 'r kanten hemdje, hield 'n blooten poppe-arm met dikke poppe-vingers vooruit gestrekt en kéék...

't Pijnlijke was de ontzettend-vermoeide trek op 't gelaat van de jonge vrouw. Ze zat ingeslapen met 'n uitgezakten smartmond of ze iets onpeilbaar-wanhopigs droomde — òf klaar-wakker aan iets zéér moeilijks dacht. Op 't punt heen te sluipen — niets lijkt zoo ongeoorloofd als het 'n s l a p e n d e v r e e m d e bespieden — wie verweert zich in de schoone heiligheid van den slaap? — op 't punt weer omhoog te gaan: bij de hospita brandde geen licht meer — dee je 'n tweede, kleine, nietszeggende ontdekking. Languit op de sofa, in den anderen hoek van de kamer lag de jonge man in z'n hemdsmouwen. Ook hij sliep. De uit z'n hand gevallen krant hing in kreukels tegen den sofapoot. Tusschen z'n vingers, of-ie 'm ronddraaiend vergeten had, haakte 'n rozenkrans. In z'n gebed, achter haar

rug, terwijl zij met de pop speelde, was-ie zachtjes-aan ingetukt. Alleen de pop keek. Keek met wijd-open, glazige oogen in de lamp.

Toen sloeg de hangklok bij den schoorsteen twaalf en al bij 't eerste gesnor van 't uurwerk was je de trap op, om niet verrast te worden.

Boven bleef 't beeld je bij — 't wassen gelaat van de jonge vrouw — de smarttrek om den mond — de man met den rozenkrans — de starende pop met 't opgeheven poppe-armpje. Je had enkel iets vluchtigs gezien, geen woord gehoord — 't had geen beteekenis — en 't hanteerde je — liet je niet los — wàt 't was met die twee gróóte, getrouwde menschen en de in 't lamplicht kijkende pop...

Het was 'n paar avonden later — ongewoon-vroeg in wat 'n auteur overdrachtelijk z'n „studeerkamer" noemt, beland — dat de weduwe me in den arbeid met susgeluidjes en mysterieuze zwaai-gebaren kwam storen.

„Nou mot u is effen meeloopen," zei ze, nahijgend van 't trappengeklim en met de wijd-gespannen pupillen van 'n kind, dat namijmert over 'n verhaal van draken en tooverkollen keek ze me beverig aan.

„Wat is 'r?" vroeg je onwillig.

„Hij is woedend 't huis uitgegaan — en zij loopt met die smerige pop in 'r armen as 'n gekkin op en neer en flapt 'r de krankzinnigste boel uit... Hoor maar!"

Ze vergiste zich niet. Door de eensteensmuurtjes klonk van benee 't jammergeklaag van de vrouw en over de trapleuning buigend hoorde je duidelijk: „... Dodinette!... Dodinette!..."

Toen 'n bons en 'n stilte.

Met de weduwe schoof je omlaag en bij 'n zacht gesteun meende je de deur te moeten openen.

Op den grond languit, bewusteloos, lag 't doodsbleek vrouwtje met de pop in 'r armen gekneld.

II

„Allemachtigste!" weeklaagde de weduwe, nog half in 't portaal: „... dat mot mijn in me Pension gebeuren!... 'k Heb 't zien ankommen! 'k Heb 'r 'n voorgevoel van gehad... Wat 'n schandaal, wat 'n opzien voor de buren, as ze zich van kant het gemaakt..."

„Mensch!" snauwde 'k met méér dan onhoffelijke intonatie: „steek je handen uit en help liever!"

„God zal mijn bewaren," verweerde ze zich met overtuiging, en ze week met listigen angst tot aan de bovenste tree van de trap, die naar de huisdeur voerde: „... ik bemoei me met niks... Ik roer niet in anderman's vuil... As ze zich wèl verdaan het, kom ik niet in politiezaken... Dank-ie hoor!... Daar hè-'k leergeld voor betaald... Ik vraag alleen of 'k gelijk heb gehad..."

Ze beweerde nog meerdere dingen, waarvan 'k geen stenografische aanteekeningen heb gehouden. 'k Knielde bij de jonge vrouw, nam 'r met voorzichtig geweld de pop uit de armen en bleef 'r met slungelachtige, zotopbeurende woordjes toespreken. De klank van m'n stem bij 't avontuurlijk gebeuren, dee me aan als iets volkomen-onechts. 'k Kende de vrouw niet, had nog nooit 'n syllabe met 'r gepraat, en 'k zat in 'n malle tooneelpose geknield met 't blonde haar van de lieflachende pop tegen m'n ongeschoren kin.

„Kom nou, mevrouwtje," babbelde 'k 'r op los — en m'n brave-Hendrik-gedoe verveelde me danig — de auteur, die zèlf 'n rol speelt in wat-ie schrijft, pleegt

doorgaans 'n onuitstaanbaar correct, edelaardig en puikfatsoenlijk man te zijn (de marqué in dit grootendeels topzwaar bestaan lijkt te dikwijls 'n aanbiddelijk heerschap...): „kom nou, mevrouwtje... wat is 'r nou... blijf zoo niet liggen... voel je je niet goed?..."

Bij deze laatste nonsens piepte de pop met 'n kraakhouterig stemmetje in de stilte der door mijn onwijs gepraat nòg stiller geworden kamer: „Mèmèèè!"

En 't was dit geluid of de drukkend-verstandige vraag „of ze zich niet goed voelde?", die de bewustelooze met wit-troebele oogen dee opsuffen. Ze hurkte halfwege omhoog, staarde onwezenlijk naar de weduwe in de deuropening — toen naar den boven-buurman, die met zijn houding geen raad wetend, 't poppe-nachthemdje in de nieuwe winkelvouwen trok.

Dan langzaam tot 't besef van de werkelijkheid komend en zich vermoedelijk het dispuut met den toornig vertrokken echtgenoot herinnerend, deed ze wat meerdere vrouwen in analoge omstandigheden doen: nog op den grond zittend, begon ze te huilen.

„Me goeie mensch," troostte de weduwe, opgelucht dat 't geval niet erger was, en ze drentelde plots bedrijvig-hulpvaardig tot vlak bij de tafel, waar 'r vinnige oogen op kondschap uitgingen, terwijl 'r stem hinderlijk-meewarige toontjes te-hoop schraapte: „me beste mensch, hoe kom-ie zoo overstuur, da-je van je stokkie ben geraakt?... Za'k je corset losrijgen?... Wie het 'r nóù nog 'n corset an?... Wi-je drinken?... Za'k je met azijn betten?... Heb-ie je nerges bezeerd?... Zit nou niet te grienen!... Hij zàl wel werom kommen!... De mannen bennen eenmaal rare dieren... Schei asjeblief uit met je huilen!... Zit nou op!... Mot meneer nog langer de pop voor je vasthouen?..."

De jonge, bleeke, tengere vrouw, niet ontvankelijk voor den milden troost-overvloed der kamerverhuurster, hield 'r gesnik bij de laatste woorden in, en, met oogen dik-van-tranen, nam ze de rose, blakende pop uit m'n

armen, liep 'r, zonder 'n woord van excuus of dank, mee in de slaapkamer achter.

„Nóù?" vroeg de weduwe, 'n diepzinnig overleg met den bête-glimlachenden heer-van-drie-hoog plegend — en in 'r „nou?" zat zoo'n overdaad van wereldwijsheid besloten, dat je paf en stilzwijgend de trap besteeg.

De smook dampte uit je lurkende pijp — de blauwgrijze builen vervloeiden in de zuiging der gaslamp — je rug kromde zich week in de deuken van den leunstoel — je las verder 't manuscript van den zooveelhondersten Hollandschen auteur, die 'n tooneelstuk had geschreven — maar je gedachten waren in luistering bij de benedenkamer, waar 'n mondain vrouwtje met 'n kindergezichtje bewusteloos op 't versleten axminster tapijt had gelegen en nou met 'r pop vlak onder je op zat gesloten. Eerst toen hij, 'n half uur later weer thuis kwam, klonk 'n vaag gerucht van stemmen — 'n driftig betoogend, ingehouden mannegeluid — 'n zacht-klagende, nauwelijks oplevende vrouwestem.

Toen werd 't stil.

En je las jezelf in slaap.

Den volgenden morgen presenteerde hij z'n kaartje. 'n Kern-Hollandsche naam. Al wat je gefantaseerd had van de distinctie van 't buitenland werd door 't papiertje te grabbel gesmeten...

„Meneer," zei hij — en nu je hem van dichtbij zag, lette je op hoe grijs-ie al aan de slapen was: „ik kom u even namens mijn vrouw, die gisteravond wat overspannen was, bedanken voor uw bereidwilligheid om haar bij 't kleine ongeval bij te staan... Ze had zich wat zenuwachtig gemaakt... Well, u begrijpt... Vrouwen kunnen zich om 'n kleinigheid opwinden..."

„Natuurlijk," steunde ik 'm in z'n doorzichtige poging, om den in 't huis ruchtbaar geworden twist met schermutsel van plichtplegingen te cacheeren: „gaat u zitten..."

Met 'n glimlach trok-ie den stoel met de wrakke leuning — 't beste exemplaar van 't half dozijn veel-bezeten zitgelegenheden — naar zich toe, schoof den gouden bril hooger op den welgevormden neus en praatte in denzelfden toon van man, die bij 't aanbieden van excuses tegelijk poolshoogte tracht te nemen van wat m e n is te weten gekomen.

„Mijn vrouw," sprak-ie met 't licht accent van iemand, die veel in Engeland geweest is: „mijn kleine vrouw is met mij uit België moeten vluchten... Wij hebben onze woning daar achtergelaten, omdat ik een Engelsche firma vertegenwoordigde en op die ellendige reis naar Holland — éérst uren en nòg eens uren loopen in de winterkou — toen 't vervoerd worden in een beestenwagen — well, op die reis, die niemand van ons ooit zal vergeten, is zij hyper-nerveus geworden... En soms als zij erge berichten in de kranten leest kan zij halve nachten wakker liggen en om de achtergelaten bloedverwanten en vrienden eindeloos huilen... Wij mannen voelen 't ook wel, maar minder dan 'n vrouw 't voelt, don't you think?... Well that's it!... That's it!..."

Zachtjes an haperde-ie, omdat-ie aan den beleefdheidslach van den zijn ontbijt in den steek latenden gastheer voelde dat-ie niet „to the bottom" geloofd werd.

En om zich daarbij 'n zekerder houding te geven, sloeg-ie over naar gebrabbel, gelijk men pleegt te doen, als men in de war is of uitgepraat raakt: „Well, u heeft hier een aardig uitzicht over de gracht... Men ziet bij u meer dan bij ons. ... Laat ik u niet derangeeren bij uw ontbijt... Uw thee wordt koud..."

„Als u permiteert..." zei 'k, 't eene van de twee gebruikelijke, ditmaal uiterst kleffe kadetjes openzagend.

„U krijgt hetzelfde ontbijt als wij," glimlachte hij.

't Zien van de broodjes, de schijfjes hevig-zweetende kaas, de afgepaste, dorre sneedjes ontbijtkoek en 't gebarsten krielkippenei, deed iets van intimiteit tusschen

ons groeien en 't bescheiden pieken van 't mes in de glad-gestreken laag van wat buk òf planta òf margarine òf roomboter moest wezen versterkte de verteedering.

„Ik hoop," zei ik, 'n plakje kaas ontbolsterend: „dat mevrouw zich bij haar val niet bezeerd heeft..."

„Oh no..."

„'t Had leelijk kunnen aankomen..."

„Mijn vrouw valt dikwijls," praatte hij boven z'n lichtende brilleglazen uit: „zij heeft een kleine familiekwaal, waarover ik verschillende specialiteiten geraadpleegd heb... Als zij een trap afgaat loop ik voor haar uit, omdat zij soms — struikelt... Begrijpt u?... En dan kan zij ineens in de kamer wegraken... Het is géén vallende ziekte... Het is, what you call, bloedarmoede in het hoofd... Zij moet zich heel rustig houden... In de eerste jaren van ons huwelijk zijn 'r haast geen aanvallen geweest, maar met die damned, cursed oorlog en de schok, begrijp jij?..."

„Heeft u," waagde ik thans bescheidenlijk te vragen — 't experimenteeren verlaat 't verschijnsel „auteur" nooit —: „heeft u in België 't verlies van 'n k i n d j e gehad?..."

Even keek-ie me hard, bijna vijandig aan. Z'n gevoeligste plek scheen op voor hèm ruwe wijze te zijn aangeraakt. Dan, met plotselinge behoefte om met iemand uit te praten en me zonder verderen overgang als huisgenoot aanvaardend, zei-ie:

„Bedoelt u Dodinette?"

„Juist."

„Dan vergist u zich... We hadden geen kind en zullen er nóóit een krijgen..."

„O..." aarzelde 'k, niet meer etend.

'r Zijn tragische dingen in 't leven, die je verwacht en die je per slot van rekening weinig meer doen — 'r zijn triestige evenementen, die je leest of die je verteld worden — in je onmiddellijke omgeving of bij derden, die je nauwelijks kent — je raakt met al je poses en

innerlijke gevoeligheid afgestompt, drie-kwart cynisch en „over de dingen heen" — en 't kan je toch in 'n niet eens „sentimenteele" bui geschieden, dat 'n paar woorden door 'n teleurgesteld, lamgeslagen mensch gesproken, je zoo niet vlammend ontroeren dan toch zeer innig treffen. Zoo als de benedenbuurman met 't sympathiek snuit, de donkere oogen en 't fijn profiel o n t k e n d e dat-ie geen kind had gehad en getuigde dat-ie 'r nóóit een zou krijgen, aanvoelde je iets schrijnends en gedragen wanhopigs.

„Ik dacht," zei je zacht, zooals je met 'n al oud vriend in avondschemer uitpraat: „... 'k meende dat Dodinette."

„Nee, nee," zei-ie, zich zonder reserve gevend: „... Dodinette is de pop van m'n vrouw... Dodinette is de naam van 't meisje, zoo als m'n vrouw 't z o u g e n o e m d h e b b e n, àls we 'n kind... Maar we krijgen geen kind, nu niet en nooit... We waren in Brussel bij 'n professor en we waren in Amsterdam bij 'n professor... M'n vrouw k a n geen kindje krijgen... Dat is wel heel zeker... En nu ze van 'r heele familie, van 'r moeder en vader en zusters gescheiden moet leven — we hooren niets, niets — nu doet ze wat vreemd in de laatste weken... Ik heb 'r al over gedacht 'n kind te adopteeren... En nou met de pop maak 'k geduldig alles mee... Ik ben verzot op kinderen en laat 'r gaan... Wat kun je anders?... Ze heeft tot 'r zeventiende jaar met poppen gespeeld, voelt 'r zich nù weer gelukkig mee... Soms meen 'k dat 'k niet getrouwd ben, dat 'k de eerste jeugd van m'n vrouw meemaak... Soms bid 'k om 'n wonder, 'n wonder... — 'n professor hoeft toch niet alles te weten, kàn zich vergissen... Ik had 'n haast-ziekelijk verlangen — zij heeft 'n nòg grooter verlangen — en dan troost je je samen — al is 't voor anderen, die 't niet weten en die je niet in vertrouwen neemt, wat vreemd, niet waar, dat je als man en vrouw glimlacht om 'n pop, praat met 'n pop, leeft met 'n pop... Denk u maar dat beneden u 'n jongen en 'n meisje

wonen, die 'r nog plezier in hebben met speelgoed 't beetje verveling te verdrijven ..."

Met 'n excuus-gebaar, dat ik met 'n toestemmend gebaar beantwoordde, stak-ie 'n cigaret op en blies zigzag-spiralen naar de vensterzij.

Ik dacht aan m'n eigen lieve dochter en zweeg. Hij glimlachte en stond op.

„Ik dank u nog eens," zei-ie, reeds zoo vroeg in den morgen z'n handschoenen aantrekkend: „we hadden gister 'n klein dispuut, omdat zij meende dat 'k ongeduldig zat toe te kijken, toen ze 't haar van de pop voor de zooveelste maal kamde ... Ik was geen moment ongeduldig — 't kropte me — neem 't niet kwalijk als 'k te veel zeg aan iemand, die voor vier en twintig uur nog 'n vreemde voor me was — 't kropte me, dat 'r zoo iets wreeds met 'n vrouw, die zùlke eigenschappen als moeder heeft, kan gebeuren ... En de angst sloeg me naar 't hoofd, of dat met de pop, dat overgevoelige met 'n pop, geen psychische afwijking is ... Ik ben krankzinnig met m'n vrouw ... Soms als ze de pop te eten geeft, of de pop in slaap zingt, of naar de pop kijkt, als we met z'n drieën aan tafel zitten, klopt m'n hart naar m'n keel, verdraag 'k de poppe-oogen niet meer, moet 'k m'n tanden op mekaar klemmen, om niet h a r d o p te zeggen wat 'k denk, dat 't leed van 't laatste jaar ... m'n vrouw geestelijk aftakelt ... En dan bid 'k alle Heiligen om bijstand. En ben weer blij en gelukkig, als 'k 'r tevreden en lachend de pop 'n nieuwe jurk zie aantrekken ... Als 'k gisteravond niet bruut was losgekomen door m'n zenuwen, zou ze niet in 'r eentje 'n duizeling gekregen hebben ..."

Toen-ie weg was en 'k alleen af ontbeet, sufte 'k over de kleine geschiedenis na. 'r Was geen herinnering aan 'n gestorven kind, geen tragische historie in den gewonen zin van 't woord — 'r was 'n kinderloos huwelijk — 'n fijn, elegant vrouwtje, dat 't niet buiten den lieven geluksdroom kon stellen en 'n pop met 'r moederzorgjes

omringde — 'r was 'n nog jonge man, die om 'n wonder smeekte. Dat was alles. Alles in 'n tijd, waarin de heele wereld 'n draaikolk geleek...

De weduwe stoorde me. Afruimend, kattig van beweging, teemde ze na over 't gebeurde van den vorigen avond... „'k Heb 'm de huur opgezeid," babbelde ze druk: „... 'k heb 'm gezeid, dat 'k van de malligheid niks mot hebben... Dat zit met z'n drieën voor 't raam, dat de menschen na boven kijken, dat de jongens an de wallegracht staan te jouwen... Dat praat as mallooten met 'n smerige pop... Nee, hoor, je ken niet weten waar 't op uit draait... As 't weer hommeles tusschen ze wordt, is ze in staat met d'r pop 't water in te gaan... Ik verhuur niet an dronken menschen en niet an 'n man en vrouw waar 'n streepie door loopt..."

Je antwoordde 'r niet, had geen lust de kamerverhuurster over te vertellen, wat je vertrouwelijk had gehoord.

Op den eerste van de maand, kwam 'n rijtuig voor, werd de bagage bovenop geladen, stapte de jonge vrouw in met de warm-ingebakerde Dodinette op 'r arm. Ze keek omhoog en groette — en de jonge man nam z'n hoed af en groette.

Zoo zijn we van mekaar gegaan, maar 'k ontmoet ze nog dikwijls in de stad — hij gebukt stappend — zij aan z'n arm, bleek en fragiel — en je denkt dan opnieuw aan 't vreemd incident bij de lamp — aan den smartmond — de bewegende poppe-oogen — en den rozenkrans in de afhangende manne-hand.

DE COMPLIMENTEN VAN HENK ...

't Was in de dagen van de prachtige jeugd-in-benardheid — de weken en maanden dat je van de hand in den tand leefde, je niet te redden wist en toch elk oogenblik door je lenigheid en zorgelooze fut 'n reddingsboei te pakken kreeg — 't was in dien overschuimenden studietijd dat 't met Rebecca gebeurde.

Ze had 'n ideaal van 'n Ivanhoe-kopje — Walter Scott dee toen nog opgeld — donkere oogen om je in te verdrinken, sponzig-zwart haar om te aanbidden, fluweelen wimpers, soepele wenkbrauwen, 'n bleek-mollig halsje en handjes zoo luttel-klein en teer-wit, dat je al kauwend geen oog van 'r afhield en voor 'r geknield zou zijn, als de tegeltjesvloer niet zoo vet en glibberig was geweest. Je kijkt me verwonderd aan — je snapt 't verband niet: luister...

Geld om in 't koffiehuis, waar we schamele biertjes van tien cent dronken, te s o u p e e r e n, hadden we alleen den eersten van iedere maand. En dan nog met mate, omdat de beer van de eene maand door dien van de volgende met huid en haar werd verslonden. De worstwinkel van Mijkel Mandel, zaliger nagedachtenis, was onze toevlucht. Mandel met 't platgekauwd sigarenmepje tusschen de smalle, bloedlooze lippen was de groote ontdekker van de belegde broodjes. Wat in Parijs voor 'n kwart eeuw prospereerde, introduceerde hij voor 't eerst in Amsterdam. Achter de uitstalkast met de bussen sardines, de flesschen olijven, de gerookte paling, de potten ansjovis, de bokkingen en worsten begon-ie op 'n gezegenden avond broodjes te smeren en met zaligheden te voorzien. Eerst at één verdwaalde nachtpit,

toen kwam 'r 'n tweede bij, en eer 'r 'n maand gepasseerd was, liep 't tegen tien, elf uur, storm om in 't „Comestible-magazijn" van Mijkel Mandel & Co. 'n kadetje uit de hand te gouteeren. De proefneming lukte zoo goed, dat de laatste restanten paling, bokking en verdere „vischwaren" uit de étalage verdwenen om plaats te maken voor je welgedaanste hompen pekelvleesch, roastbeef-van-de-lenden, gekookte levers, eieren naar keuze enz. Mandel, 't nooit walmend sigarestompje bepruimend, snee uren lang voor — z'n vrouw woog en controleerde en Rebecca bereidde de couronnement de l'édifice door je 'n vork en 'n mes toe te steken, en je van zout à discretion te voorzien. Ze was 'n snoes, 'n schatje. Je at om je hongerige maag te vullen en om in de zwarte mysterie-oogen iets dat je 'r nooit in vond te zoeken. Want wat je ook dee, hoe je manoeuvreerde, hoe je hunkerde: je kreeg geen vat op 't beeldje. Ze gaf je zout, mosterd, peper — ze hielp vlug en keurig, maar 'n aapjeskoetsier was 'r even welkom als 'n student in de godgeleerdheid of 'n toekomstig lid van de balie.

'r Moeder joeg ons „intellectueelen" den winkel uit, omdat deze weinig appetijtelijke dame, te kippig om als ze zèlf voorsnee 't mes met zorg te hanteeren, hetzij met 'n lapje aan 'n vetten duim, of met 'n zwachtel aan 'n wijsvinger, of met 'n pleister aan 'n pink, de klanten te woord stond en bediende. En 'n vrouw met 'n rullen bandeau op 't hoofd en 'n slierend verbandlapje in de buurt van den boterham, die je dadelijk zal slikken, had in die dagen voor mijn esthetischen zin eenige bezwaren.

Rebecca tusschen 'r verlepten vader en 'r breedheupige moeder, leek in de verwarring van den houdingloozen tijd in den broodjes-winkel verdoold. Ze was 'n fantasie-kindje uit de duizend-en-een-nacht, 'n droomsphinx, 'n betooverde prinses, 'n madonna-meiske, 'n op m'n eerewoord opvallende schoonheid. Met 'r witte,

eenvoudige blouse, 't kraakhelder voorschoot, had ze iets zóó vrouwelijks en reins over zich, dat tot zelfs de ruwste nachtklanten de behoefte leken te voelen hun schouwe praatjes op minder aanstootelijke manier te lanceeren.

Kwam je in je verliefden jongensroes overdag 'n half ons pekelvleesch of 'n onsje gekookte lever inslaan — ik bezweer je dat we dikwijls quasi-boodschappen verzonnen — dan zat Rebecca doorgaans in den hoek bij de étalagekast boeken of tijdschriften te lezen. De groote drukte van 't zaakje begon eerst tegen den avond. Bij dagelicht bleef 'r moeder 't huishouden waarnemen en dee 'r vader z'n koksplichten in de kelder-keuken voor de nachtconsumties. Rebecca alleen in den gekuischten winkel, af en toe 'n klantje helpend, verslond de beduimelde romandeelen van de leesbibliotheek in de buurt. Soms was ze zóó in de liefdes- en andere heldenavonturen van Dumas, Sue en Ponson du Terrail verdiept, dat je 'r met 'n glimlachend hum! moest wekken. Ze stond dan met 't boek in de wassen handjes op, en terwijl 't bloeddorstig slagersmes door worst of lendenen glee, sneedje naast sneedje in mathematisch-correcte regelmaat vouwend, keek je met amoureuze kalfsoogen naar 't fijn-bleek profiel, de rose neusvleugels en 't donker-violet van 'r oogen. Treuzelde je lang, dan verscheen op 't trapje der zitkamer de vertroebelde figuur van mama met den scheef-zittenden bandeau, den wollen omslagdoek en den vinger met 't draderig lapje. En je smeerde 'm met de verbijsterende sensatie dat Rebecca nooit 'n kind van dàt product kon zijn ...

We waren in die dagen met z'n zessen — zes gezworen kameraden, die mekander na 't blokken of fuiven tegen elf of twaalf uur in de „Catacomben" of de „Groote Slok" pleegden te vinden. Daar had je Jaap, 'n kerel als 'n boom, die 'n cent met twee vingers omboog en 'n trouwe stamgast van de Volksgaarkeuken in de Utrechtsche Dwarsstraat was. De eerste dagen van de maand

at-ie hoeveelheden Duitsche biefstuk met confituur-omeletten als toetje — de verdere werd-ie strak-van zorg en slokte porties bruine boonen en rijst. Dan had je Koos, toen in de godgeleerdheid, nu propagandist — 'n stille, magere jongen met vlasbaard en snor, die uren kon zitten zonder 'n woord te spreken en dan plotseling snijdend-sarcastisch kon loskomen. Henk was 't dichtertje, 'n pittig, klein baasje, die op den roem van drie door de „Nieuwe Gids" opgenomen sonnetten dreef en achter z'n glinsterende lorgnetglazen boomen zwaar-op-de-hande gesprekken over Malarmé, Verlaine en Baudelaire kon opzetten. Soms bleef-ie dagen weg en dichtte, soms had-ie weken noodig om in de stemming voor 'n volgend sonnet te raken. Jaap, Koos en Henk waren één klaverblad — Gerard, Hein, ik 't andere. Gerard was de voorzichtig-overleggende. Als jong acteur verdiende-ie dertig gulden in de maand — en kwam 'r. Hij was de man van de berekening, een die met één glas gerste per séance toekwam en zich nooit liet verleiden tot onze excessen van 'n broodje of 'n croquet met aanzienlijk veel mosterd. Hij was gepredestineerd om 't in 't leven tot iets te brengen — en bereikte 't. Vandaag getrouwd, los van de zotheden der „Kunst", staat-ie aan 't hoofd van 'n exportzaak in varkensdarmen en is-ie 'n huis-eigenaar, die op tijd z'n huurquitanties laat presenteeren. Hein, de laatste van 't zestal, studeerde voor apotheker. Die leende an ieder van ons als-ie 't had, en meestal hàd-ie omdat 'n schatrijke broer 'm in tijden van nood pootig steunde.

Nou ken je de club. Mezelf hoef ik niet voor te stellen. Ik ben 'n déclassé, 'n warhoofd, 'n ouwe zigeuner — maar dat wéét je, en m'n qualiteiten te detailleeren zou zacht gesproken misplaatst zijn, Samuel!... Welnu, Jaap, de gespierde, Koos, de peinzende, Henk, de pittige, Gerard, de bezonkene, Hein, de edelmoedige en ik, de decadente — we waren in nuances stom-verliefd op 't ideaaltje van den vleeschwinkel — we deeën buiten-

sporigheden, alweer in variaties, al naar karakter en aanleg, aan g e n e zijde van de toonbank met de uitstalling van mosterpotten, zoutbussen, stolpen met kaas en boterkoek (genaamd keeks) — we vochten om 'n droomenden oogopslag, om de in 't puurste albast drijvende wonderpupillen.

En 't gebeurde.

Er zijn vrouwen door 't dolle heen met de hooge C van 'n hersenloozen tenor — er begaan wijfjes dwaasheden voor 'n jeune-amoureux op de planken, die in 't daagsche leven geen Boudhabeeld van 'n terracotta buste made-in-Germany weet te onderscheiden — er zijn meisjes, die 'n schilder met lange haren achterna trippelen — er zijn maagden zwaar-begaan met 't lijden van 'n dichter, die z'n maandelijksche smarten in 'n periodiek deponeert.

Rebecca, de onaantastbare, de hopeloos-koele en ongenaakbare, begon levendig te doen als Henk, de poeet van de „Nieuwe Gids", z'n kadetje met gebraden gehakt of z'n sneedje zoetemelksche in 'n schuchter hoekje van den winkel herkauwde. Ik zeg hèr-kauwde, omdat zijn methode om languissant te happen en niets te slikken voor 't deugdelijk moes was, ons eenvoudig woest maakte. Als wij klaar waren, scheen hij te beginnen. Iederen hap hapte hij zesmaal. En leelijk. Misschien hitste onze jaloezie ons op om 't zóó te zien. Misschien overdrijf 'k niet. De laatste jaren heb 'k m'n jeugdvriend minder zien kauwen. 't Wreede leven scheidt de beste relaties... Henk at als 'n Judas, met enkel attenties voor de randjes vet en de korsten der kaas. Hij at d u h a u t d e s a g r a n d e u r, innerlijk dol op Rebecca, uiterlijk onbewogen en nonchalant. Wij verslonden 't souper en háár. Hij bewoog z'n kaken met de gemaniereerdheid van 'n estheet.

In de „Groote Slok" was-ie 'n viefnijdasserig, levendig, op alles reageerend ventje — in de buurt van Rebecca werd-ie kreukelooze liberty. Dàt en de verzen,

die-ie 'r te lezen gaf, imponeerden zonderling maar waarachtig de eenige dochter van Mijkel Mandel. Van den gestorven worstelaar Dirk van den Berg vertellen ze dat-ie, om zich geestelijk op peil te houden, na iedere worstelmatch in musea rondliep, om de beste schilderijen te bewonderen. Rebecca, van 's morgens tot 's nachts twee, drie uur, in 'n geestdoodende omgeving van rollades, tongenworst, pekelborsten, kalfsribben en puntjes — Rebecca, veroordeeld om 'r aanbidders in rissen en trossen te zien en te hooren kauwen, kreeg 't te kwaad met 'r sentimenten voor den kleinen, gesoigneerden, bebrilden dichter. En omdat 'n vrouw, hoe ingetogen en maagdelijk-beschroomd ook, 'r teerste gevoelens niet geheel en al kàn verbergen — toonde ze de nieuwe lente in 'r adorabele ziel door hèm de slordigst belegde broodjes toe te stoppen. Niet meer gecontroleerd, omdat 'r moeder in dien winter 't tijdige met 't eeuwige verwisselde en 'r vader z'n handen overvol had met de toebereidselen en 't voorsnijden, stopte ze tusschen de twee kadethelften van Henkje meer kalfs- of rundervleesch dan ze ons op zegge drie broodjes gegeven zou hebben. En ze snee de ouwbakken randjes van z ij n lever af. En ze jaapte met huismoederlijke gezindheid de korsten van z ij n Leidsche kaas, vóór ze 't halve onsje woog. En ze greep uit de ijskast 'n versche roastbeef, als h ij 'n lafzoetlippige bestelling deed, terwijl wij 'n paars-blauw restant geserveerd kregen. En ze liet h e m zeven centen voor rauw gehakt betalen — en vroeg ons acht... Kortom, ze had 't geweldig te pakken. Ze zwom met 'r goddelijke oogen zijn kant uit, als-ie snoeke-hapjes nam. Ze tolereerde dat-ie overdag halve uren over de toonbank hing, zonder te consumeeren. Ze kreeg dierbare kleurtjes, als-ie onverwacht z'n entree maakte. Ze vertroetelde 'm in een woord en hing aan z'n vette lippen onder de glinsterende lorgnetglazen...

„Hij boft..." zeien we.

„Ze is verkikkerd op je," spotten we.

Spotten doen teleurgestelden en onwetenden. Spot is 'n masker voor afgunstigen en impotenten...

Henk glimlachte als 'n perfiede satan. Hij voelde dat-ie zoo nog niet in diepsten zin „bemind" werd, dan toch in 'n reuzegoed blaadje stond. En tegen middernacht zat-ie opnieuw op z'n perverse manier weggedoken en herkauwde.

De deceptie vervreemdde ons eerst van 't beeldje. We deeën gezamenlijk zuur: Jaap, Koos, Gerard, Hein, ik. En als laag-aangelegde zielen, zetten we ons over de ons ontstolen superbe oogen heen, maar bleven de speciale broodjes van den mede-minnaar benijden. De buitengewone porties, die Henk doorvoedden — hij kwam in die dagen zichtbaar aan! — prikkelden en ontrustten ons. En als inférieure individuën smeedden we 'n infaam complot.

Jaap, de stoere Gaarkeuken-bezoeker, kwam op den inval. Op 'n avond dat-ie massa's dictaatcahiers op z'n kamer moest copieeren, zond-ie 't dochtertje van z'n hospita naar den winkel van Mijkel Mandel.

't Kind zei enkel: „De complimenten van meneer Henk enne of u asjeblief 'n broodje met pekelvleesch voor hem wil meegeven?..."

Meer niet. 't Werkte als 't „Sesam open u!"

„Ik kreeg," constateerde Jaap den volgenden avond en z'n scherpe, grijze oogen sputterden van ingehouden plezier: „ik kreeg 'n hoeveelheid pekelvleesch zoo overdadig, dat 'k 'r m'n middagmaal mee had kunnen doen, en in plaats van 'n ouderwetsch billet-doux lagen 'r twee pekelaugurkjes in 't smakelijk papieren servetje... Wordt de schurk door 'r verwend, ja of nee?"

We keken mekander met moordlustige gedachten aan.

We zwegen als 'n bende samenzweerders.

Koos beplukte z'n vlasbaard en had zulke weergalooze denkstriemen in z'n voorhoofd of de ontruste ploeg van z'n ziel 'r voren in had getrokken.

Gerard zette de zuinige lippen aan 't schuimlooze glas gerste en z'n wrokkende hand omvatte den adamsappel boven 't correct boord of-ie zich oefende om iemand met de gepeesdheid van z'n vingers letterlijk te worgen.

En zelfs Hein, de nobele aanstaande provisor, keek met 'n leegheid en verlatenheid in de omwalde oogen, of-ie bij 't sterfbed van z'n dierbaarste stond.

Ik, marqué van huis uit, nam geen vijf minuten later de proef.

'k Stuurde 'n kennis van de „Groote Slok" naar Mijkel Mandel & Co. met de beleefde boodschap om aan brenger dezes à c o n t a n t 'n broodje met kalfslever voor Henk mee te geven.

„Complimenten van Henk..." zei mijn kondschapper in den winkel — en 'n oogenblik later toonde 'k den verbaasden 'n welverpakt, hartstochtelijk overladen kadetje met 'n quantum lever, om 'n sonnet op te dichten. Dacht je daarbij aan de zuinig-belegde helften, die Rebecca in je smachtende handen stopte, als je zèlf achter de toonbank wachtte, dan balde je de vuisten in diepste verontwaardiging...

Henk, de kwieke, kleine poeet, was juist in die dagen zoo kip-verkouden, dat-ie onder de wol bleef. 't Werd z'n ongeluk. In den loop van één Dinsdag haalden we om beurten zes broodjes met de complimenten van Henk... — en den volgenden Woensdag ('t was begin van de maand) zeven met de complimenten van Henk... — en den schakelenden Donderdag vijf met de complimenten van Henk... De laatste broodjes werden weliswaar van minder gehalte, maar in verhouding tot de porties, die wij vroeger kregen, mochten ze 'r gratielijk wezen.

Dien Donderdagavond verscheen Henk weer op de vlakte, in de puntjes, welgeschoren, glimlachend en hatelijk z e k e r.

Tot over twaalf plakten we in de „Catacomben". Toen, in de oude traditie, liepen we bij Mijkel Mandel binnen.

Henk dee op z'n gewone manier, 't laatst van allen, met 'n verwijfd gebaartje en 'n suikerzoet overwinnaarsmondje 'n bestelling van 'n broodje roast.

Rebecca bewoog nauwelijks. Ze belei de halve kadetjes zoo onverschillig en zakelijk en zuinig of 'r 'n vreemde kantoorklerk of 'n conducteur voor 'r stond.

Ze liet 'm in z'n hoek bij de bussen met ingemaakte groenten en vruchten languissant herkauwen — ze keek geen moment naar 'm — en toen-ie 'r niets van begrijpend over de aanrecht boog, om 'r wat te vragen, antwoordde ze stug, businesslike — en 'r volste aandacht was bij de overige etende, snoepende, slokkende clientèle.

'n Half jaar later was de schoone Rebecca uit den vleeschwinkel van Mijkel Mandel & Co. geëngageerd met den kunstzinnigen eigenaar van 'n Bioscooptheater.

En toen 'k 'r feliciteerde en 'n toespeling waagde op de periode toen ze voor dichterlijk Henkje niet ongevoelig scheen, zei ze met 'n nooit te vergeten minachting:

„... Dat uitgehongerd mensch, dat zes, zeven broodjes op één avond eet? ... Om van te rillen! ... Daar ben 'k b a n g van geworden ..."

In deze serie zullen o. a. verschijnen:

Het Raadsel – Schaduwspel – Klein Verraad / Votje – Zalig dagje buiten – Carnegie / Pour tant d'amour – Eerste Kus – Het Geschenk / Angstig geheim achter het bed – Het Wonderhok – Sprookje van 't lichtende hart / Van Liefde en tanden – Eerste Geschenk I/II / Open brief aan een dief – Zomernacht – Fata morgana

WILT GIJ ONTSPANNING?

LEES DAN EENS ONZE GEÏLL. NOVELLEN-SERIE VAN

„AVONTUUR EN MYSTERIE"

Prijs f 0.35

De Gestolen Gouvernante door Seton Cross
Het geheim v. d. Vergift-Ring door Hargreaves
Een Gevaarlijke Onderneming door Ralph Sterling
Een Verkochte en betaalde vrouw door Ceril Hougston
Het Geheim v. h. Woonschip door Bruce James
De Spion door Beatrice Graham
Het Gestolen Diamanten Halssnoer door Fl. Hodgkinson
Een Gevaarlijk Reisje door Vere Campbell
Valsch Beschuldigd door Everett Green
Gered uit de handen van een koppelaarster door Frank Everton
Gewetenswroeging door Frances Brown
Zijne Geheime Vrouw

De 95 cents Spannende Roman-Serie

E. Phillips Oppenheim, **De Hand der Tragedie**
E. Phillips Oppenheim, **Het Geheim van Bernard Brown**
Guy Boothby, **Een Wanhoopsdaad**
Guy Boothby, **Het Egyptische Monster**
Hawley Smart, **Valsche Kaarten**
Hawley Smart, **De Fatale 13 Negens**

WILT U FILM-ACTEUR (ACTRICE) WORDEN?

Een hoogst interessant werkje, niet alleen voor hen die voornemens hebben voor de film te willen werken maar ook voor iedereen die wel eens weten wil hoe dat filmen eigentlijk gebeurt.

Prijs f 1.25

★

MODERN-BANDIETISME

Hoe ze Berooven, hoe ze Moorden

door

VILLIOD

Intern. DETECTIVE

Geautoriseerde vertaling van Jhr. R. H. G. Nahuys

Een buitengewoon werk waarin de psychologie van den misdadiger wordt geanalyseerd. Tevens doet de schrijver een weldaad met zijn werk omdat hij ons den weg wijst hoe men aan het schrikbewind der misdaad kan ontkomen.

Prijs f 1.90

Bovenstaande uitgaven zijn in een schitterende kleuren-omslag uitgevoerd

Alom verkrijgbaar

N. V. A. W. SEGBOER'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ

HAAG

Heyermans' Camera

Levens-schetsen

door

Herman Heyermans Jr.

(S. Falkland)

Juweeltjes van Literatuur

die men telkens zal herlezen en inleven. Het zijn korte diepergaande meesterstukjes zooals wij er in onze literatuur niet veel kunnen aanwijzen.

Prijs per deeltje f 0.25

Dodinette
Het Raadsel
Pour tant d'Amour
Angstig geheim achter het bed
Van Liefde en tanden
Open Brief aan een Dief
Voetje
Intiem Diner
Hoog Bezoek
Vrede-stichter
Muziek en magere lapjes
Kiekjes uit een stil straatje
Dubbel Graf

201037_022

heij011came02

Camera. Levensschetsen: Dodinette